

„Lietuviška sėkmės istorija“ - Rasa Murauskaitė-Juškienė

Pasvalyje lankėsi iš Joniškėlio kilusi muzikologė, kultūros žurnalistė, Kembridžo universiteto doktorantė Rasa Murauskaitė-Juškienė.

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

Ketvirtadienį Mariaus Katiliškio bibliotekoje susitikę du joniškėliečiai tarmiškai prašneko... apie muziką ir jos dievišką galią. Muzikos kritikę, kultūros žurnalistę, Kembridžo universiteto doktorantę Rasą Murauskaitę-Juškienę kalbino Viktoras Stanislovaitis, laikraščio „Darbas“ redaktorius, buvęs Rasos mokytojas. Gaila tik, kad Konferencijų salė nebuvo pilna. Prieš leisdamiesi į garsų pasaulio subtilybes, kraštiečiai smagiai prisiminė pašnekovės vaikystę Salomėjos Nėries gatvėje, tėčio daiginamo salyklo kvapą ir mokytojų pasibaisėjimą, kai stropi pirmūnė pasirinko ne mediciną ar raketų mokslą, bet muziką.

„Lietuviška sėkmės istorija“ – Rasa Murauskaitė-Juškienė

Kotryna KRAPTAVIČIŪTĖ

(Atkelta iš 1 p.)

Ir Paryžiuje – šiek tiek Joniškėlio

Rasą visada traukė miestas ir jo kultūra, koncertai, parodos... Visgi žymiausias Europos sostines prisijaukinusi muzikologė pripažino, kad į kaimą grįžti vis smagiai, o su uteniškiu vyru tuo džiaugiasi gan dažnai. Prisiminė ir svarbiausius savo gyvenimo žmones, prisidėjusius prie jos kelio – močiutes, tėvus, mokytojus. (Beje, Rasos tėtis – turbūt paskutinis Lietuvoje, daiginantis salyklą ypatingu senoviniu būdu. Ji pati pripažino, kad miežio nuo rugio neatskirtų, bet alų mėgstanti.) Išskyrė šviesaus atminimo auklėtoją Geniją Urbaite – drąsinusią keliauti – ir režisierių Gintarą Kutkauską.

Jrodė, kad ir muzikoje gali pasiekti aukštumą

Visada mėgo ir mokyti – tiek vidurinėje, tiek jau sėkmingai dirbant LRT KLASIKOS vyresniąja redaktore. Todėl pirmoji mokytojų reakcija, sužinojus, kad jaunoji vunderkindė rinksis ne tradiciškai mediciną, bet muzikologiją, buvo pasibaisėjimas:

Pavasarinės gėles Rasai Murauskaitėi-Juškienei teikia bibliotekos direktorė Danguolė Abazoriuvienė ir buvę redakcijos kolegos – Sigitas Kanišauskas (kairėje) bei ją renginyje kalbinęs Viktoras Stanislovaitytis.

„Ką tas vaikas darys? Iš ko duoną valgys?“ Tiesa, lygiagrečiai buvo įstojusi ir į žurnalistiką, nors jos nestudijavo, o praktiką atliko „Darbo“ laikraštyje. Pati Rasa pripažino, kad, jei galėtų grįžti laiku atgal, taptų Brodvėjaus dainininke, nes visada mėgo ir muzikuoti.

Būdama užsispyrusi ir kruopšti,

išvyko studijuoti muzikologijos į Paryžių... prancūziškai temokėdama kelis žodžius. Įveikė ir pašaipas, ir kalbos barjerą. Na, o visai neseniai vėl tapo studente – vieno geriausių pasaulyje Kembridžo universiteto doktorante. „Ar čia, Lietuvoje, aš dar sužinosiu ką nors, ko nesužinojau? Darbai gerai sekėsi ir man

reikėjo iššūkio“, – savo motyvaciją atskleidė joniškėlietė. Disertacijoje tiria, kaip šiuolaikinėje operoje atsispindi sociopolitiniai pokyčiai po 1990 m. Baltijos šalyse bei Ukrainoje. „Man svarbu kalbėti apie mūsų regioną tarptautinėje erdvėje. Vakarai labai mažai mus pažįsta. Kultūros studijos leidžia tai pakeisti“, – akcentavo muzikologė. Na, o Kembridže ją žavi ne tik tai, kad bendrauja su ateities mokslininkais bei prezidentais, bet

ir glaudus studentų, dėstytojų, universiteto bendruomenės tarpusavio ryšys. Bendravimas čia – lygiai tiek svarbus, kaip ir mokslinė veikla.

– Kiekvienąkart nuskrudusi į Kembridžą, dėkoju Dievui (nes esu tikinti), kad man suteikė tokią galimybę, – sako R. Murauskaitė-Juškienė.

Lietuviai dar bijo kritikos

Daugelis yra pajutę, kad Lietuvoje ką nors kritikuoti nėra lengva – lygiai taip pat jaučiasi ir muzikos kritikai, o ir Rasos studentai jai pripažįsta bijantys rašyti kritikos tekstus. Mūsų bendruomenė labai maža – sunku kritikos nepriimti asmeniškai, o už ją gali ir darbo negauti. Tačiau kritiką R. Murauskaitė-Juškienė vadina veikia analitika – tai analizė, o ne peikimas. Būtent analizė leidžia atskirti išties gerą muziką nuo prastesnės, pavaldžios laikui ne tik klasikos ribose. Štai Vytautas Kernagis ir „Fojė“, muzikologė tiki, bus klausomi dar po penkiasdešimties metų. Tuo tarpu to apie joki kitą šiandienos populiariosios muzikos kūrėją pasakyti negalėjo.

Leisti sau šiek tiek daugiau

„Klasikinė muzika bando išsivaduoti iš stereotipo, kad ji – tik eli-

tinė“, – pabrėžė muzikologė. Visgi, kodėl klasika tūlam klausytojui atrodo nuobodė?

– Šiais laikais esame įpratę vartoti lengvai. Siekti to, kas arčiausiai, kas lengviausia. Apie ką dažniausiai girdime. Kas populiariausia. Nes ir taip pavargstame nuo darbų, rūpesčių, lūkesčių. Bet kai randame laiko iš tikrųjų šiek tiek labiau pasistengti, randame galimybę ramiai pasėdėti – be telefono maigymo, be krapštymosi... (Pastebėkite – žmonės negali ramiai pasėdėti, daryti vieno dalyko.) Kai šiek tiek nurimsti ir leidi sau pažinti tai, kas tau iki šiol buvo nepažinta, pamatai – klasikinė muzika nei nuobodė, nei neprieinama neturinčiam specifinio išsilavinimo. Tiesiog reikia kartais sau leisti norėti truputėlį daugiau.

Muzikologė davė ir patarimą, kaip muzika skonėtis:

– Svarbiausia į koncertą ateiti ar įrašą, koncertą įsijungti be išankstinio nusiteikimo: „Na, tai čia jau bus nuobodu...“ Pavyzdys iš studentų gyvenimo. Viena mergina pasirinko pristatyti šiuolaikinę smuikininę. Klausiu – kodėl būtent ją? „Ai, galvojau, kad smuiku tik diedukai groja, o čia jauna mergina, instagrame turi šimtą tūkstančių sekėjų, su gražiom suknelėm vaikšto... Man baisiai įdomu pasidarė.“

Išankstinio nusiteikimo yra labai daug. Ir patys kūrėjai, intelektualai yra atitolinę muziką nuo žmonių, kurie neturi specifinio išsilavinimo – jie ne taip supras, paplos tarp dalių... Bet visa tai nėra svarbu.

Dabar dažnai tenka lankytis Jungtinėje Karalystėje, ten mėgstu pakeliauti po žymias koncertų sales, kur groja puikūs atlikėjai. Ir man taip patinka, kai per pertraukas matau – klasikos gerbėjai atsineša maisto dėžutes ir pakampėse valgo sumuštinis ar su vyno taure ateina į salę ir ramiai klausosi muzikos. Kas nori, ir tarp dalių paploja. Visi tiesiog džiaugiasi muzika. Neturėti išankstinio nusiteikimo ir leisti sau norėti daugiau, – su šypsena linkėjo kraštiečiai.

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

Sužinoti apie muzikos pasaulio subtilybes iš pirmų lūpų nesusirinko pilna salė, tačiau atėjusieji turėjo įdomių klausimų.